

Соняшник

Борис Гуменюк

Минулого року на цьому полі ріс соняшник. Ми не знаємо, хто орав, сів цю ниву. Нас тут не було весною. Весною ще не було війни. Війна прийшла згодом. Ми прийшли згодом. Разом із війною. Слідом за війною. Солдати завжди додаються до війни. То вже потім війна нас мінусує. Це вже згодом. Ми застали війну і поле. Такою. Таким.

Ціле літо ми ходили по цьому полю, повзали, прочісували, ховалися поміж, маскувалися соняхами, прикидалися соняхами, проскакували на бетерах, ставили міни, розтяжки, прострілювали. Поле – це теж зельонка. В полі соняхів теж може ховатися смерть. Воно теж може становити загрозу. Для нас. Для них.

Коли починався обстріл і вибухи рвали на шматки поле, соняхи гинули як солдати, їм не було куди сховатися у чистому полі, у них не було саперних лопаток, щоб окопатися, ті, яким щастило вціліти після обстрілу, опускали голови додолу, щоб не дивитися на загиблих товаришів.

За війну соняхи навчилися повертати голови не у бік сонця, що природно, а туди, де гримить, туди де горить.

Коли прийшла осінь, господар не навідався до своїх соняхів, вони почорніли, наче з горя, і осипалися додолу чорними слізьми. Соняхи виливали на землю свої сухі сльози, але тих чорних сліз, які вони наплакали, не хотіли ні птахи, ні ховрахи.

Потім цілу зиму поле переорювали танки гусеницями. То їхні, то наші. А весною соняхи знову проросли. Війна — бере своє. Життя – своє.

І от на цьому полі цього літа знову квітнуть соняхи. Тільки ці соняхи не такі, як вторік. Чи то земля виснажилася два роки поспіль родити на одному місці соняхи, чи то зорана гусеницями, а не плугом, нива не того ґатунку, чи то перемерзле в холодній землі насіння не має тієї сили, але цьогорічні соняхи вродилися якісь декоративні. Такі жінкам дарують. Чи відносять на могили. Солдатам. Не такі повнотілі, як вторік.

Чи то земля виснажилася не від соняхів, а від другого року війни?

Стоять соняхи, наче не на власних ногах, не на власній землі, а на протезах, стоять — красиво, крутять голівками, наче діти-дауни у бік кожного вибуху. Їм – цікаво. Вони — нічого не розуміють. Шкода їх.

Коли підійти ближче і роздивитися, то можна помітити, що поряд з кожним молодим соняхом досі стоїть старий, минулорічний, обезголовлений, посічений осколками, попалений, як тінь. Поряд із живим стоїть мертвий, підпирає його, дає йому опору, прикриває його своїм тілом, якого, коли дивитися здалеку, спершу навіть не видно. але він – є, він — стоїть.

У цьому соняхи схожі на солдатів. Вони подібні до нас. Вони майже як ми.

І це за два роки. А що буде з соняхами на третій на четвертий рік?